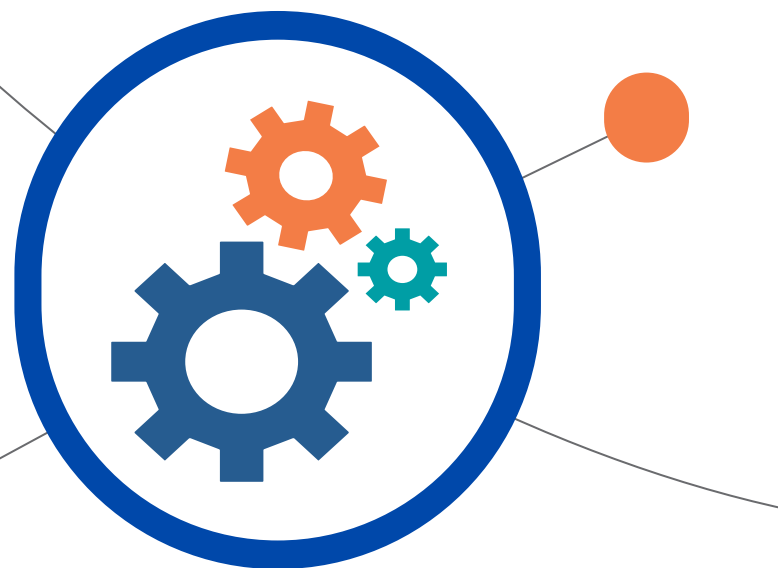

Povědomí o diabetu v české populaci

Závěrečná zpráva z kvantitativního průzkumu

Listopad 2014

Obsah

3	Shrnutí hlavních zjištění		
5	Metodologie		
9	Detailní závěrečná zpráva	9	A) Znalosti populace o onemocnění diabetes mellitus
		16	B) Vnímaná závažnost onemocnění diabetes mellitus
		19	C) Péče o pacienty s diabetes mellitus
		31	Příloha

Shrnutí hlavních zjištění

Shrnutí hlavních zjištění

- ✿ Česká populace charakterizuje nejčastěji diabetes správně jako onemocnění, při kterém je **zvýšená hladina cukru v krvi**.
- ✿ S tímto onemocněním nejvíce spojují jako možné důsledky **amputaci dolních končetin a problémy s hojením ran**. Každý druhý však přisuzuje diabetu také **vliv na obezitu**, tento názor je hojně rozšířený i mezi samotnými diabetiky.
- ✿ Většina diabetiků **se léčí** kvůli diabetu pouze **u specialisty**, přesto je zde 15 % nemocných, kteří navštěvují jen praktického lékaře. **Výhradní péči diabetologa také diabetici upřednostňují**, zejména proto, že jej považují za specialistu na toto onemocnění.
- ✿ **V obecné populaci** spíše převládá názor, že by **péče** o diabetika měla být **ve spolupráci** diabetologa a praktického lékaře.

Metodologie

Metodologie

Metodologie

Kvantitativní průzkum
Strukturovaný dotazník v délce cca 10 minut
Realizace sběru dat: říjen 2014

Cílová skupina

Populace 18+ (n=1 012)
Navýšený vzorek diabetiků (n=300)
Celkový počet dotázaných (n=1 312)
Sběr probíhal podle interní databáze v rámci Ipsos CASI panelu

Výzkumný nástroj

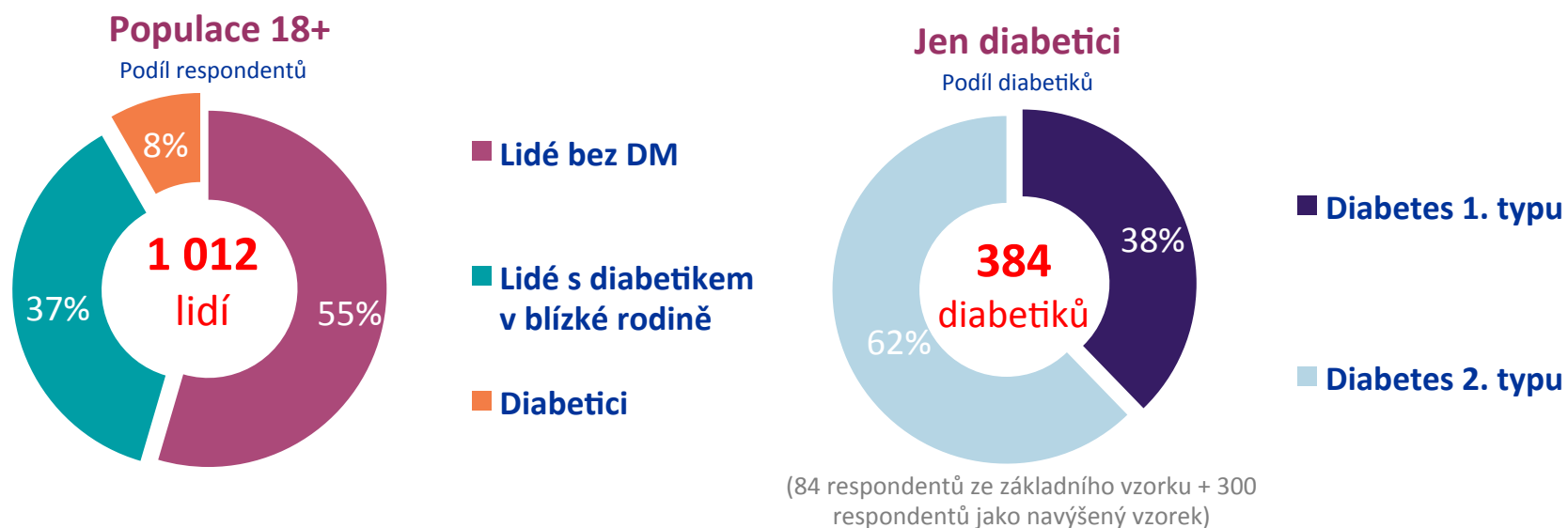
Kvantitativní strukturovaný dotazník
Základní okruhy dotazníku:

- Znalosti populace o diabetes mellitus (co je to + jaké komplikace může přivodit)
- Závažnost diabetes mellitus v očích populace
- Typ navštěvovaných lékařů a spokojenost s jejich péčí o diabetes mellitus (jen u diabetiků)
- Kdo a proč by se měl starat o pacienty s diabetes mellitus podle názoru populace

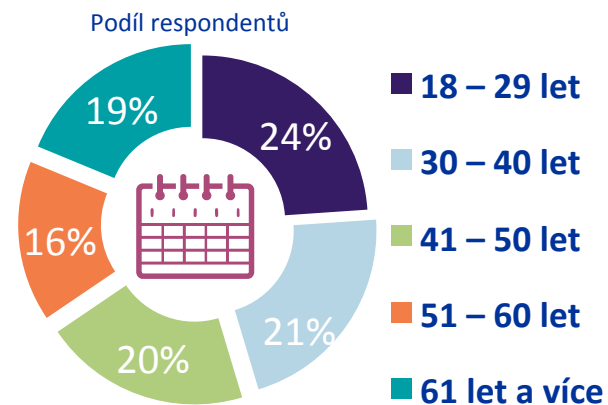
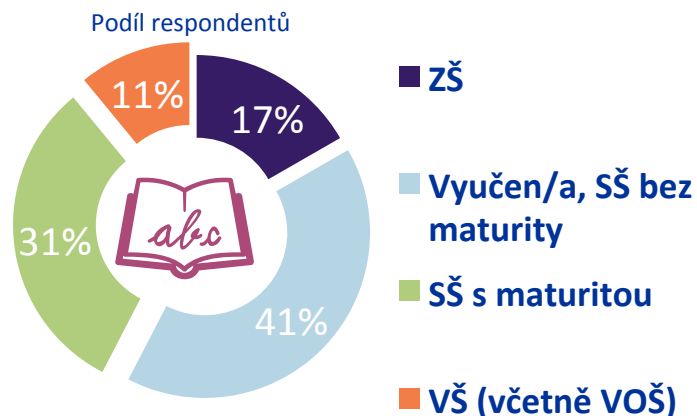
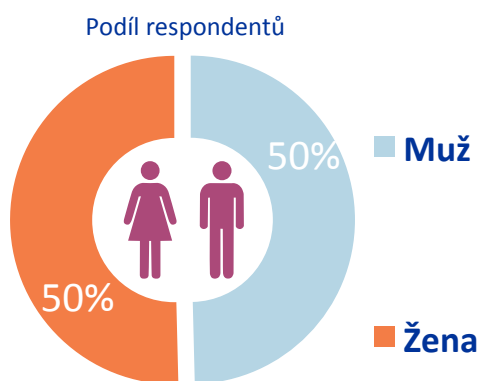
Populace je rozdělena do 3 skupin:

1. Lidé bez DM (lidé, kteří nemají diabetes a ani nemají diabetika v blízké rodině)
2. Lidé s diabetikem v blízké rodině (a sami diabetes nemají)
3. Diabetici

Detail struktury vzorku

Základní sociodemografická struktura vzorku

Kraj	Podíl respondentů
Praha	12%
Středočeský kraj	11%
Jihočeský kraj	6%
Plzeňský kraj	6%
Karlovarský kraj	3%
Ústecký kraj	7%
Liberecký kraj	4%
Královéhradecký kraj	6%
Pardubický kraj	5%
Vysočina	5%
Jihomoravský kraj	11%
Olomoucký kraj	6%
Zlínský kraj	6%
Moravskoslezský kraj	12%

Velikost místa bydliště	Podíl respondentů
Do 1000 obyvatel	18%
1 001 až 5 000 obyvatel	19%
5 001 až 20 000 obyvatel	19%
20 001 až 100 000 obyvatel	24%
Více než 100 000 obyvatel	21%

Detailní závěrečná zpráva

A) Znalosti populace o onemocnění diabetes mellitus

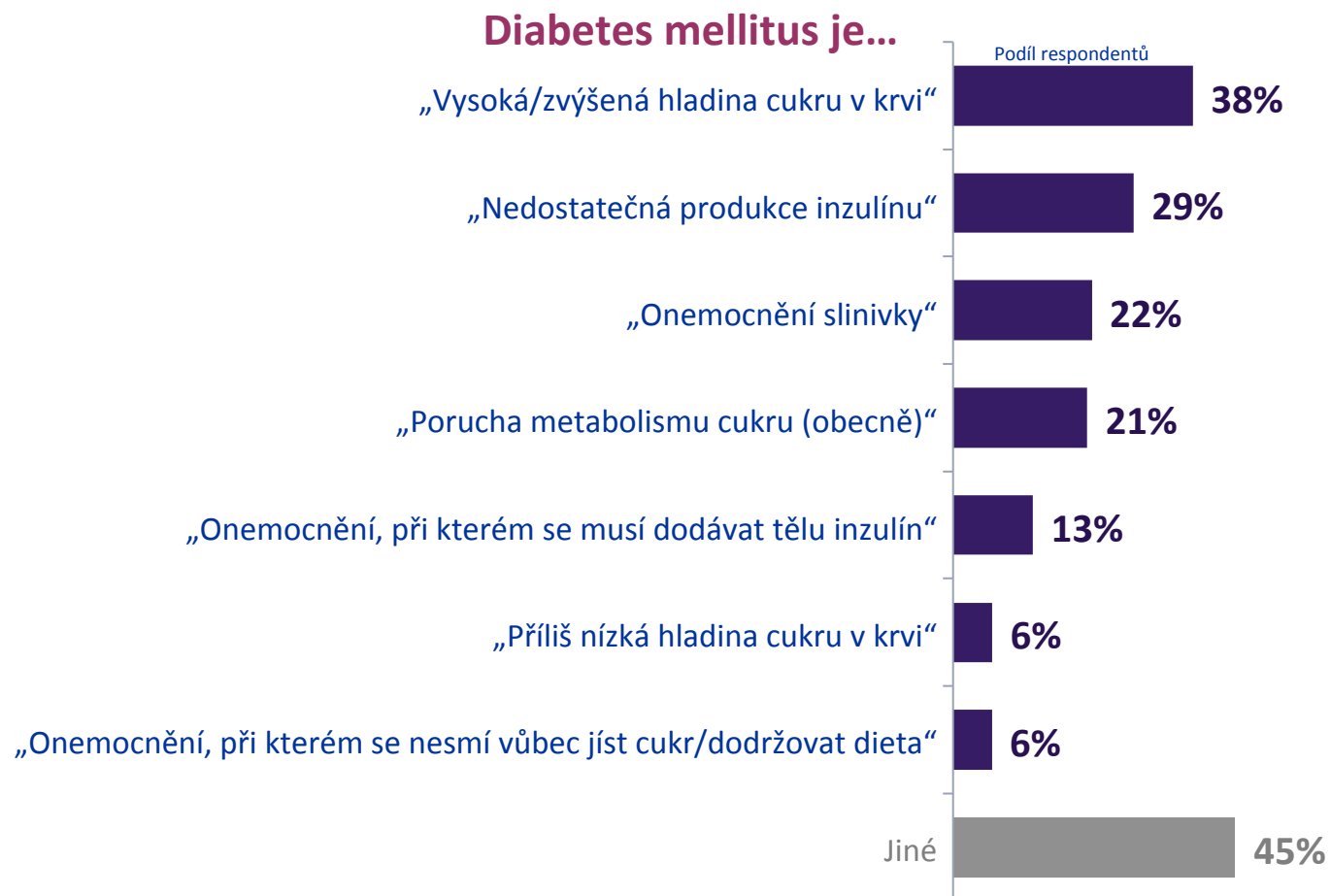

Povědomí o diabetes mellitus – spontánní znalosti

POPULACE 18+

- Více než 1/3 populace si správně pod diabetem představí onemocnění, kdy má člověk zvýšenou hladinu cukru v krvi. Druhým nejčastějším popisem diabetu je nedostatečná produkce inzulínu.

Pozn.: Pod „Jiné“ uvedeny souhrnně všechny odpovědi, které zmínilo jednotlivě méně než 5% respondentů. Detailní přehled viz příloha.

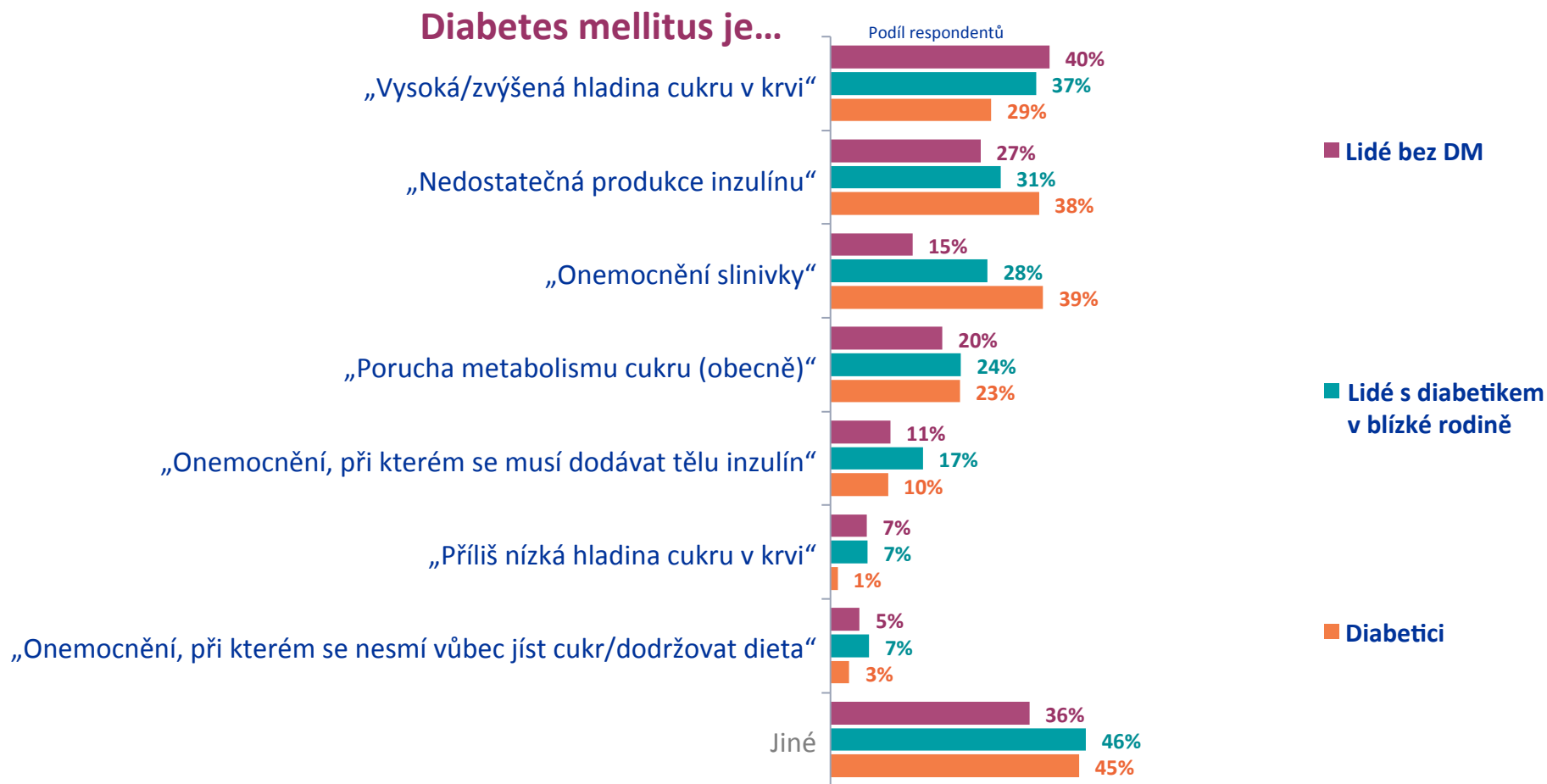
Ot1. Pokuste se, prosím, vlastními slovy vysvětlit, co je to cukrovka neboli diabetes mellitus? Uveďte co nejpřesněji vše, co vás napadne.
(n=1 012)

Povědomí o diabetes mellitus – spontánní znalosti (rozděleno dle vybraných skupin)

VYBRANÉ SKUPINY POPULACE

- Diabetici popisují diabetes v porovnání s ostatními častěji v odbornější rovině – jako nedostatečnou produkci inzulínu nebo přímo jako onemocnění slinivky.

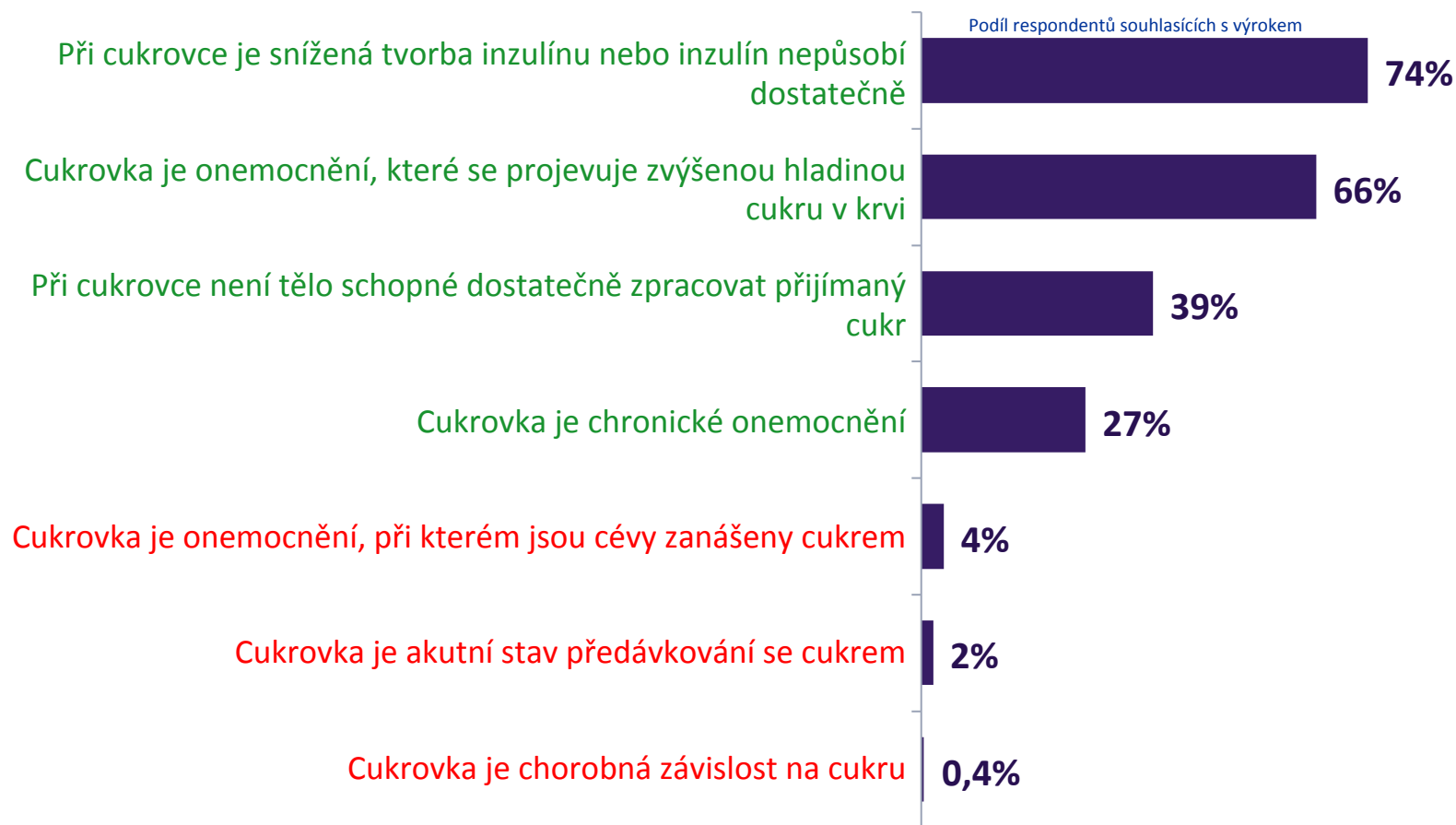

Povědomí o diabetes mellitus – podpořené znalosti

POPULACE 18+

- Pokud mají lidé vybírat z nabídky, který výrok popisuje onemocnění diabetes mellitus, nejčastěji správně vyberou, že je při diabetu snižená tvorba inzulínu nebo působí nedostatečně.
- Lidé se obvykle nenechali zmást nepravdivými výroky.

Povědomí o diabetes mellitus – podpořené znalosti (rozděleno dle vybraných skupin)

VYBRANÉ SKUPINY POPULACE

- Rovněž při podpořené znalosti o tom, co je diabetes za onemocnění, je zřejmé a pochopitelné, že diabetici mají o své nemoci významně vyšší znalosti.

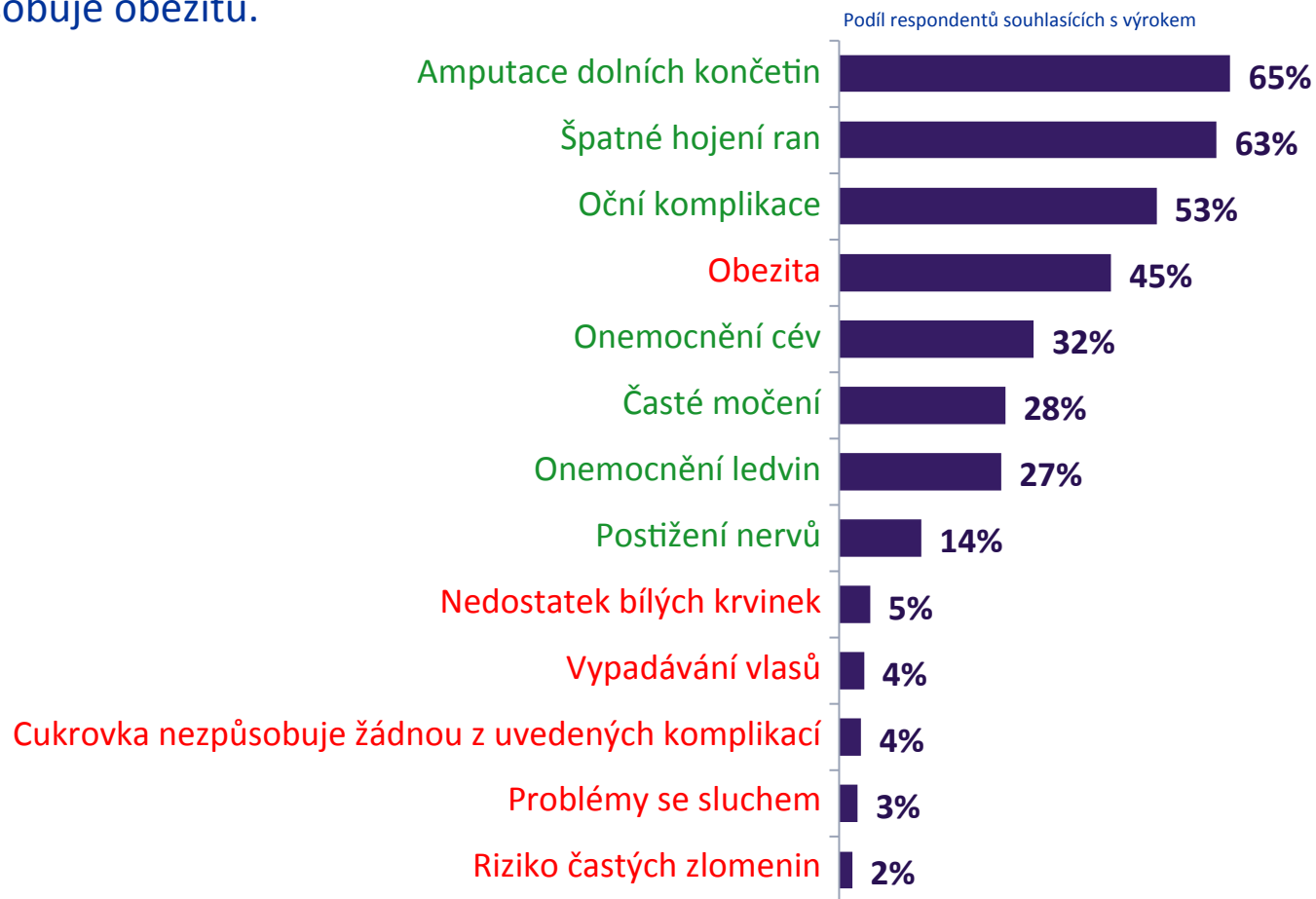

Obezňámenost s komplikacemi / problémy, které může diabetes mellitus způsobit

POPULACE 18+

- Více než polovina populace ví, že cukrovka může přivodit amputaci dolních končetin, špatné hojení ran, a také oční komplikace. Téměř každý druhý se ale také mylně domnívá, že cukrovka způsobuje obezitu.

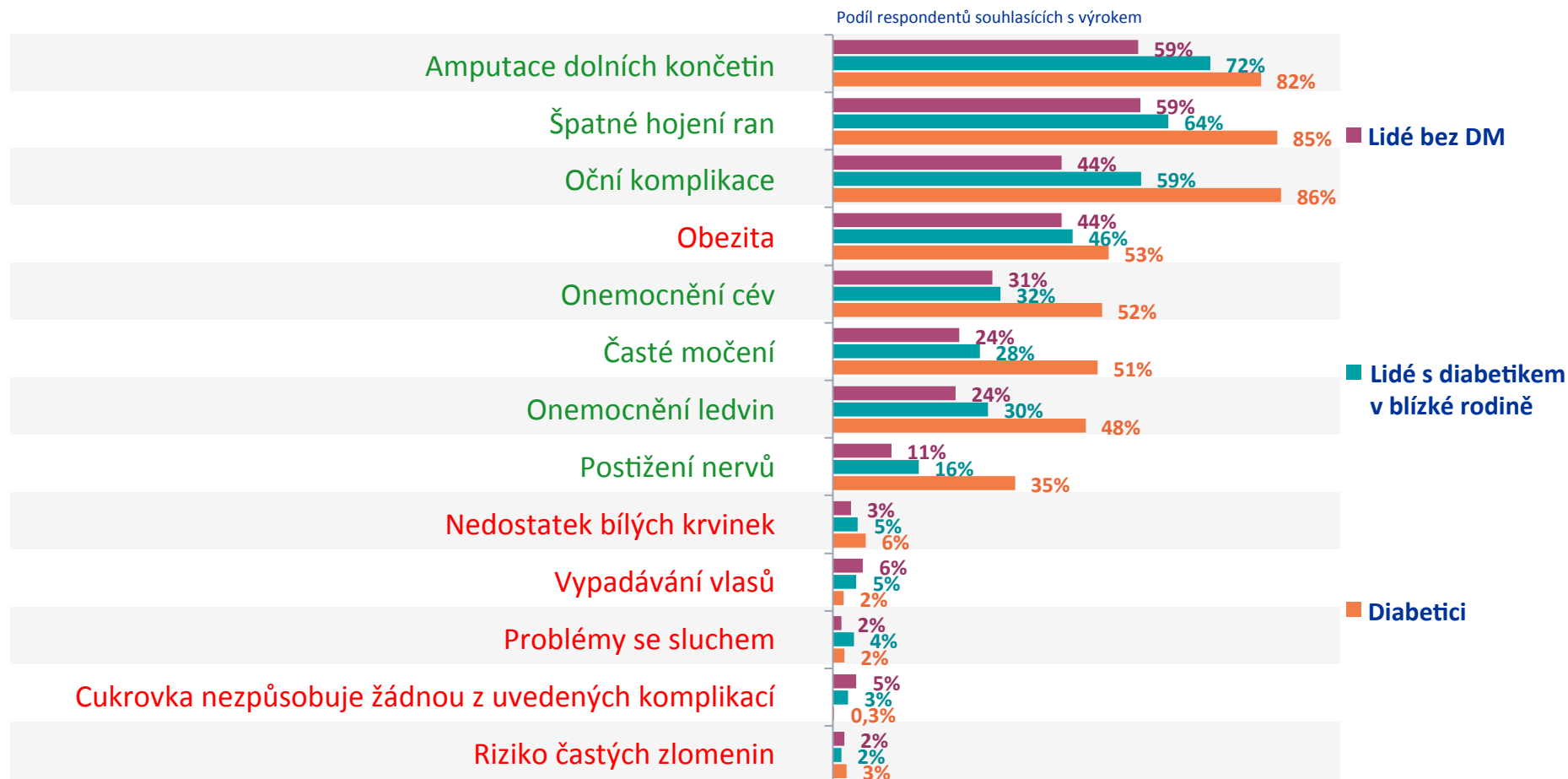

Obezňámenost s komplikacemi / problémy, které může diabetes mellitus způsobit (rozděleno dle vybraných skupin)

VYBRANÉ SKUPINY POPULACE

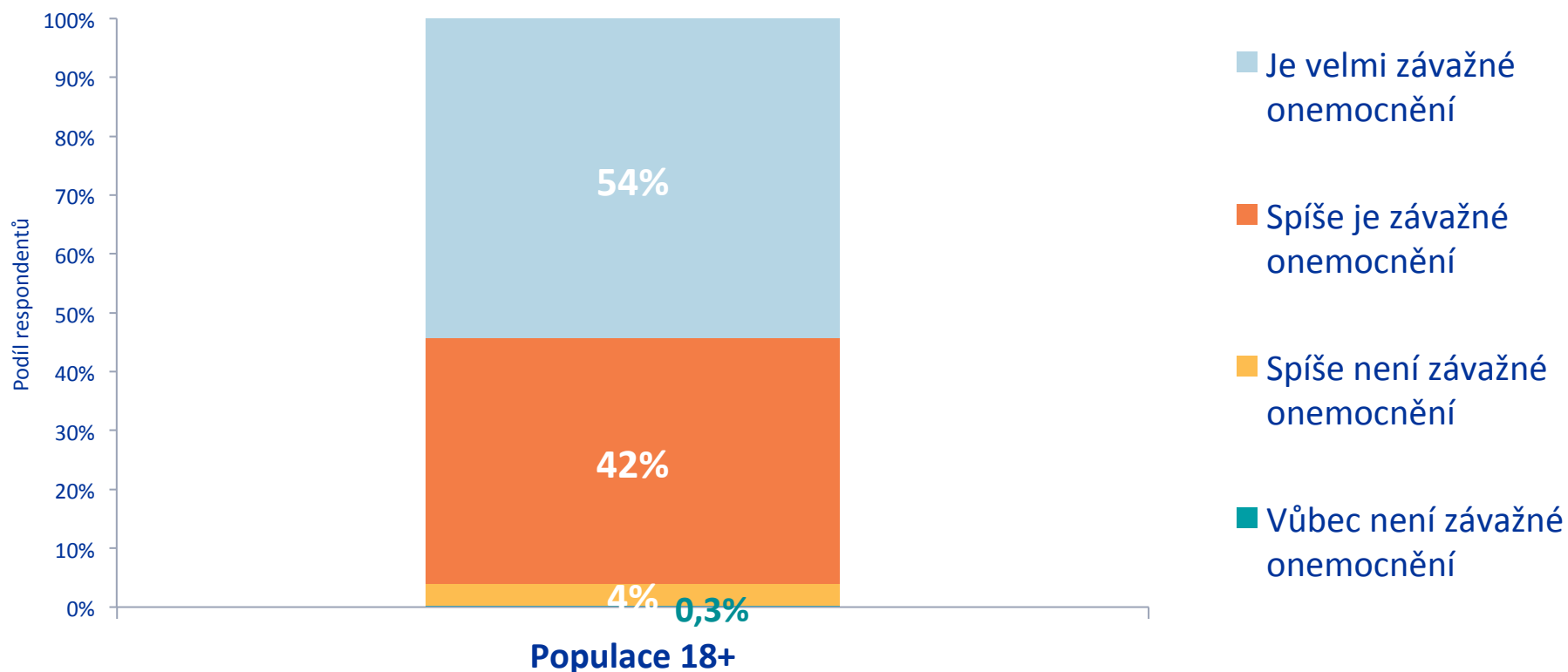
- Diabetici mají výrazně vyšší povědomí o tom, co diabetes způsobuje. Ale i mezi nimi panuje mýtus, že diabetes způsobuje obezitu.

B) Vnímaná závažnost onemocnění diabetes mellitus

- Prakticky celá česká populace považuje diabetes za závažné onemocnění. Každý druhý jej dokonce vnímá jako velmi závažné onemocnění.

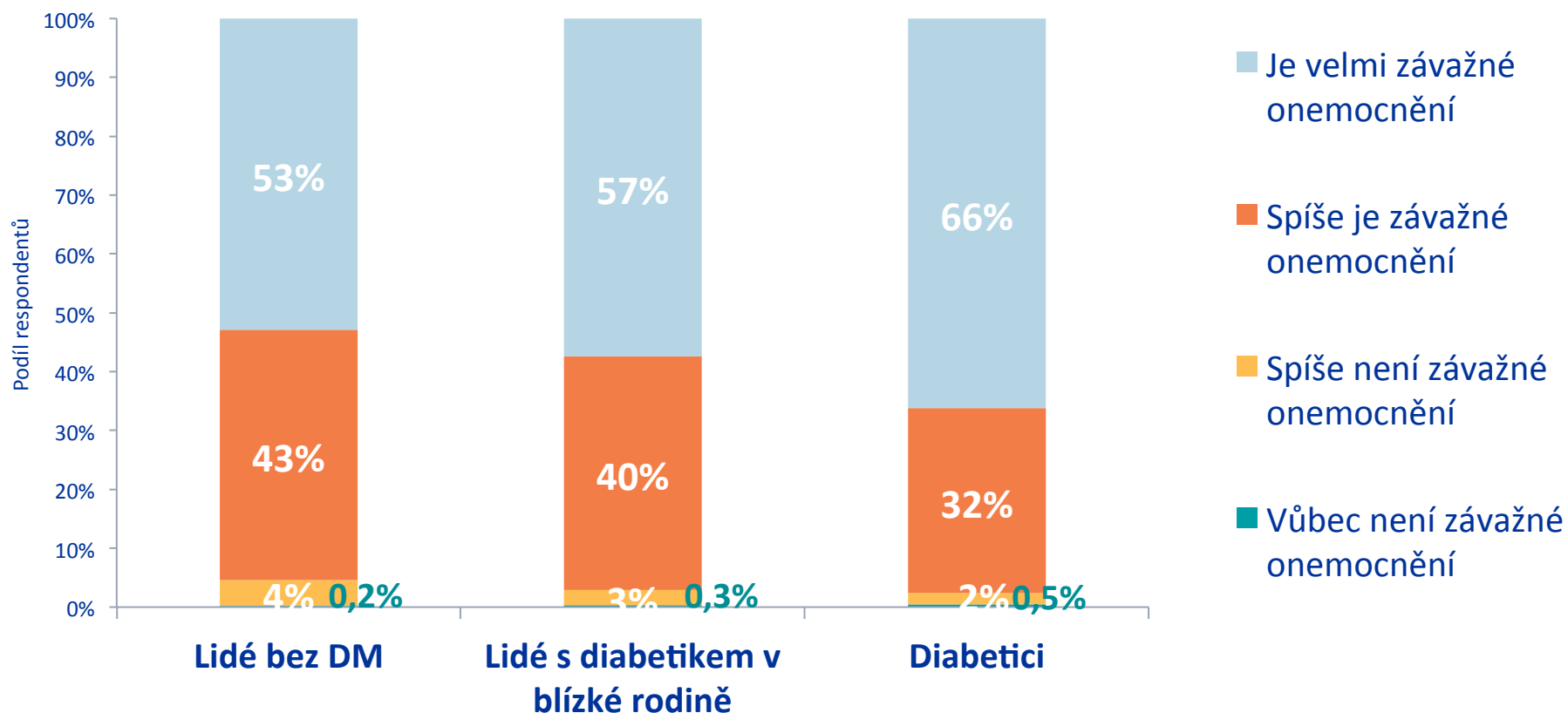

Vnímaná závažnost diabetes mellitus (rozděleno dle vybraných skupin)

VYBRANÉ
SKUPINY
POPULACE

- Přestože lidé považují diabetes za závažné onemocnění bez ohledu na to, zda s ním mají blízkou zkušenost nebo ne, je zřejmé, že diabetici vnímají míru závažnosti intenzivněji než lidé, kteří touto nemocí netrpí.

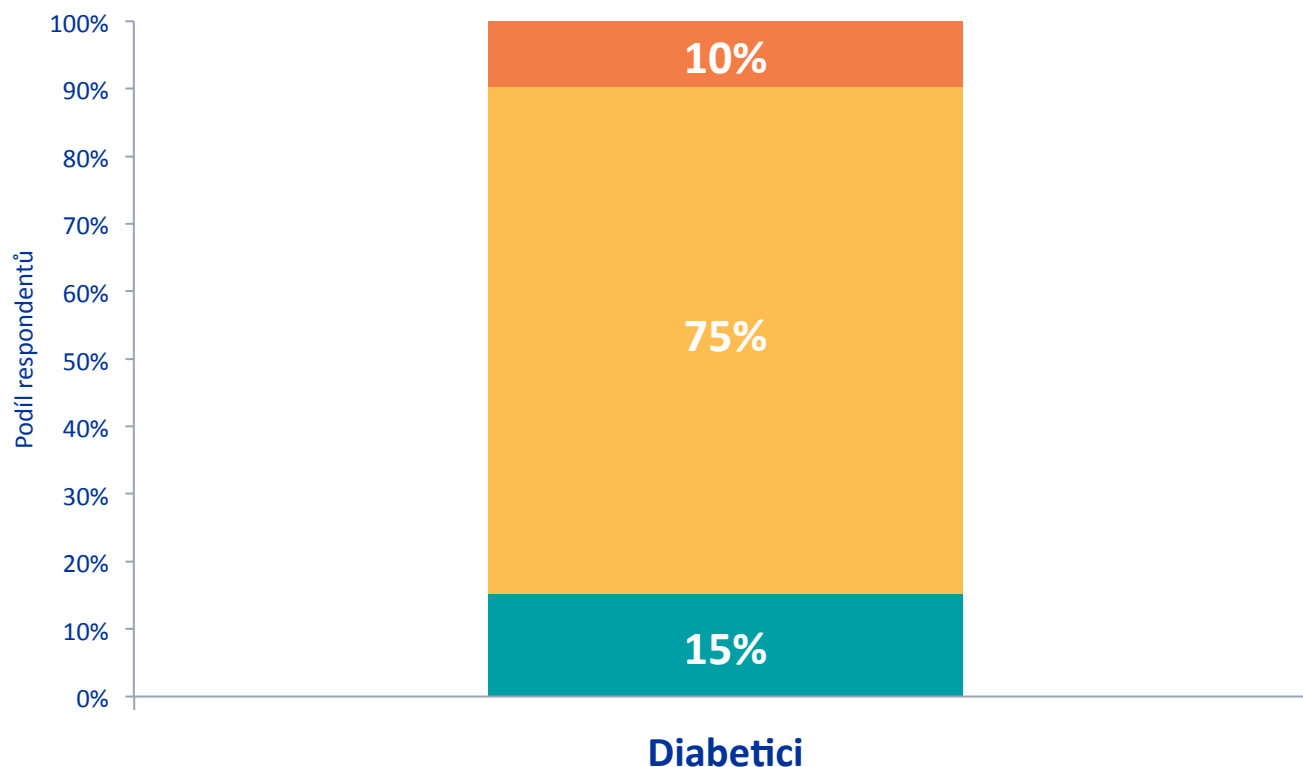
C) Péče o pacienty s diabetem

Lékaři pečující o pacienty s diabetes mellitus (odpovídají jen diabetici)

- Většina diabetických pacientů navštěvuje se svojí nemocí pouze diabetologa, případně internistu, který léčí diabetes.

- Praktický lékař i specialista
- Výhradně specialista - diabetolog, případně internista
- Výhradně praktický lékař

Pozn.: 2 % diabetiků spontánně zmínila, že ještě navštěvují další lékaře v souvislosti s diabetem – např. oftalmology nebo neurology. Tito lékaři se ale zabývají přidruženými nemocemi, nikoliv hlavní léčbou diabetu.

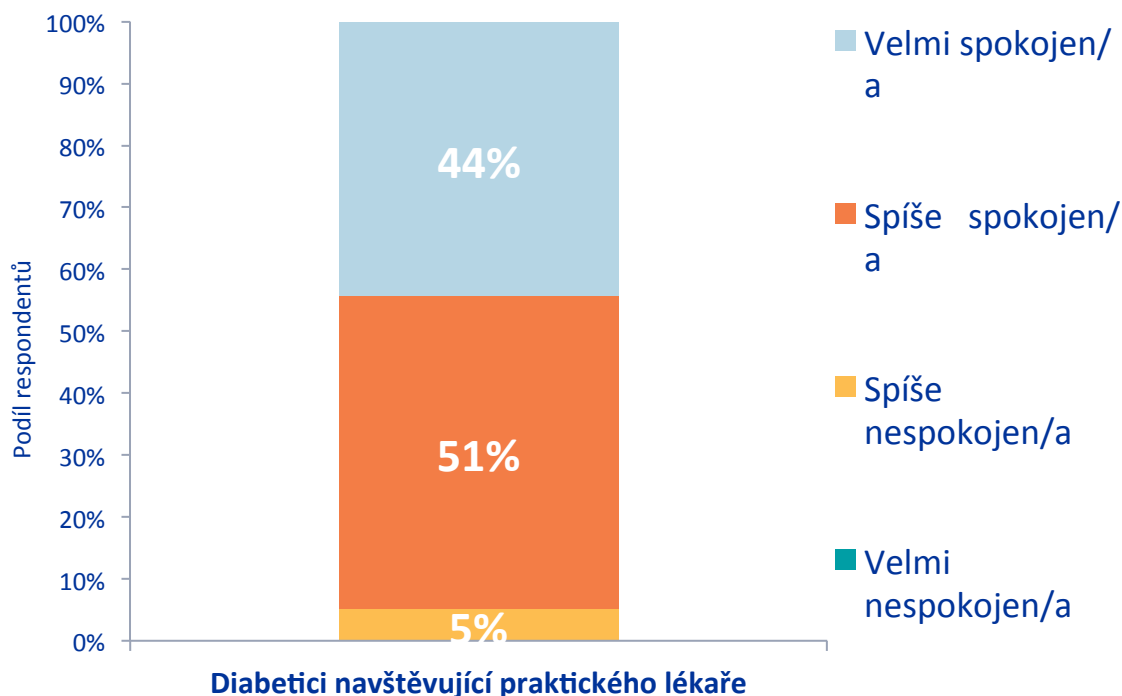

Spokojenost s péčí lékaře (odpovídají jen diabetici)

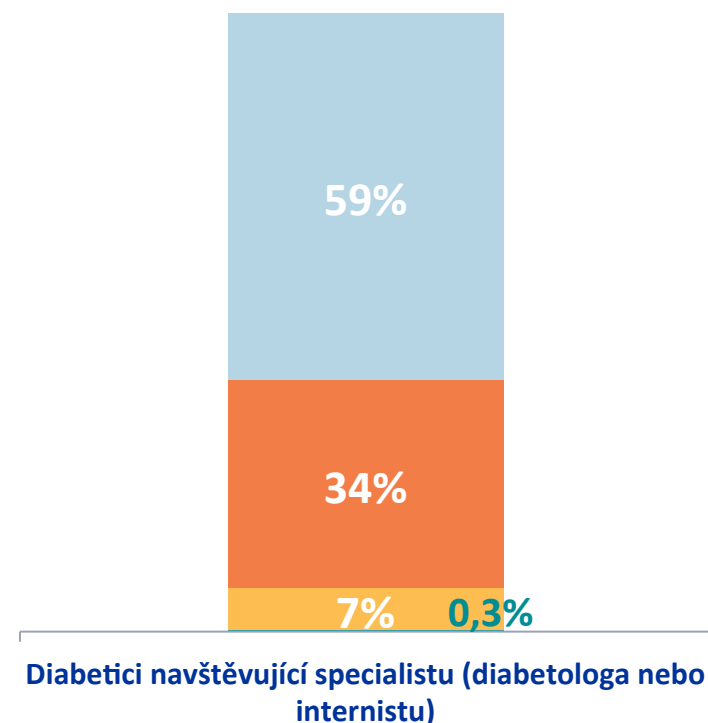
- Diabetici deklarují obecně spokojenost jak se specialistou, tak s diabetologem. Míra spokojenosti je ale vyšší právě u specialisty.

Celková spokojenost s praktickým lékařem

Celková spokojenost se specialistou (diabetologem nebo internistou)

Důvody navštěvování praktického lékaře (odpovídají jen diabetici, kteří k němu chodí)

- Diabetici, kteří navštěvují s diabetem praktického lékaře (25 % diabetiků), jej navštěvují zejména proto, že o nich má lékař celkový přehled, a také proto, že u něj vyřeší více věcí najednou.

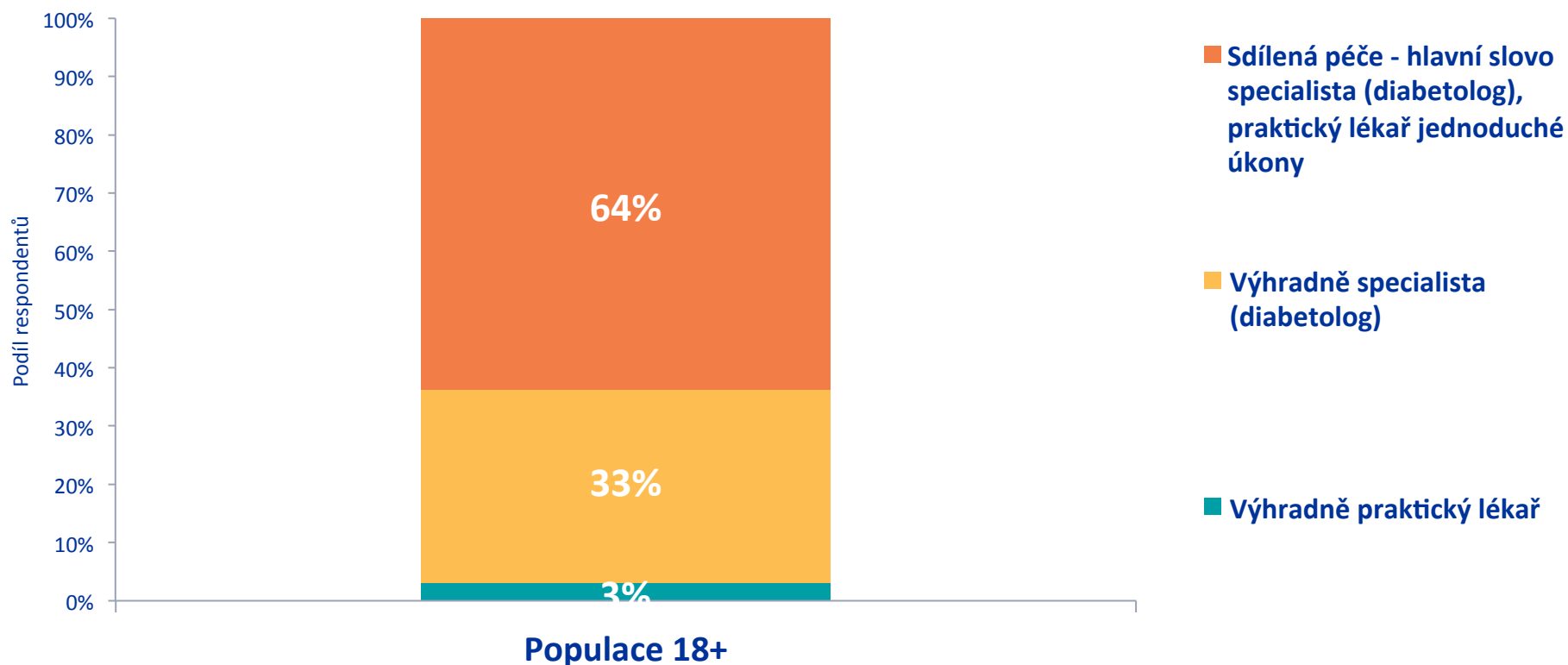

Ideální stav péče o pacienta s diabetes mellitus

POPULACE 18+

- Většina české populace upřednostňuje model sdílené péče o diabetika – tedy hlavní slovo by měl mít diabetolog, zatímco praktický lékař by měl řešit spíše jednoduché úkony.

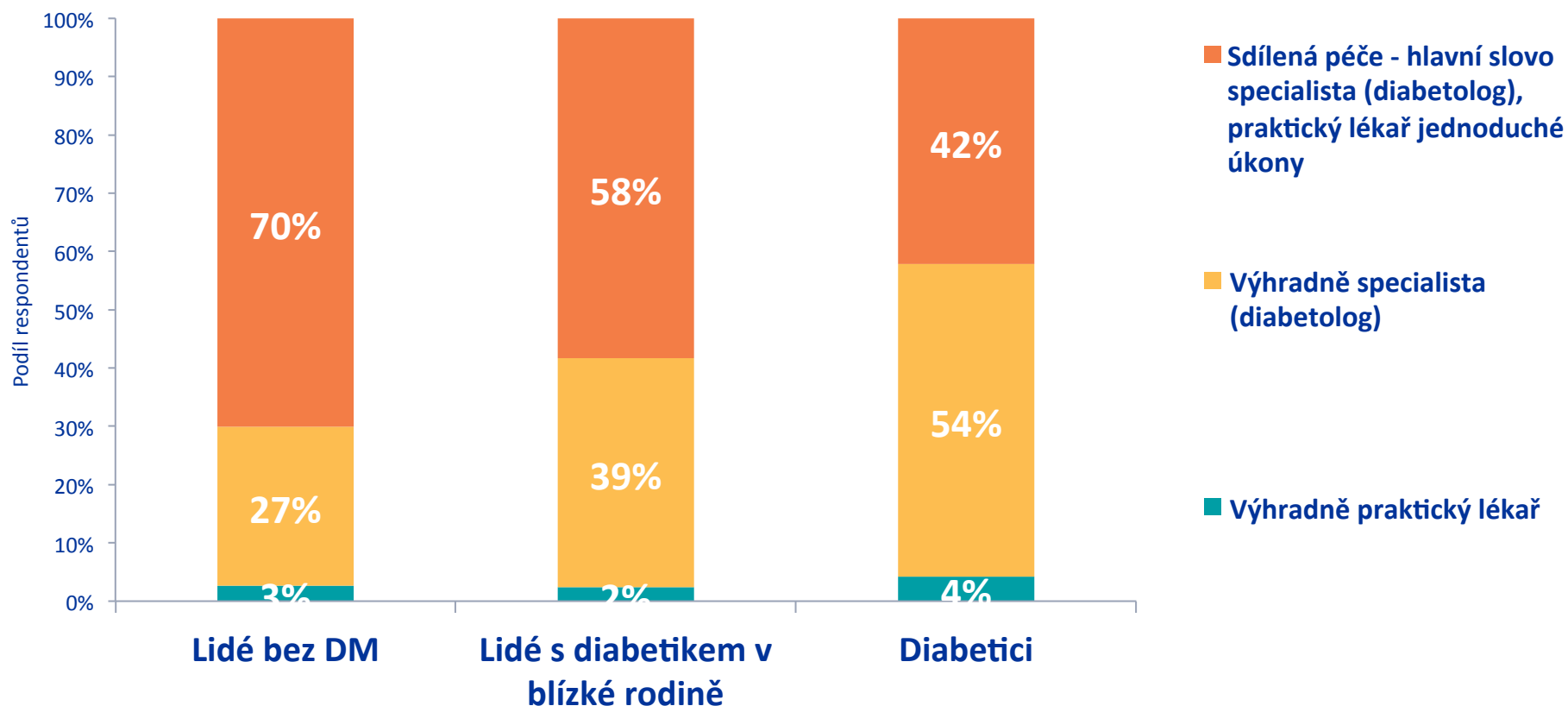

Ideální stav péče o pacienta s diabetes mellitus (rozděleno dle vybraných skupin)

VYBRANÉ SKUPINY POPULACE

- Z porovnání různých skupin populace je zřejmé, že zatímco lidé bez zkušenosti s diabetem by preferovali sdílenou péči, u samotných diabetiků převažuje názor, že by měl o diabetika pečovat výhradně specialista.

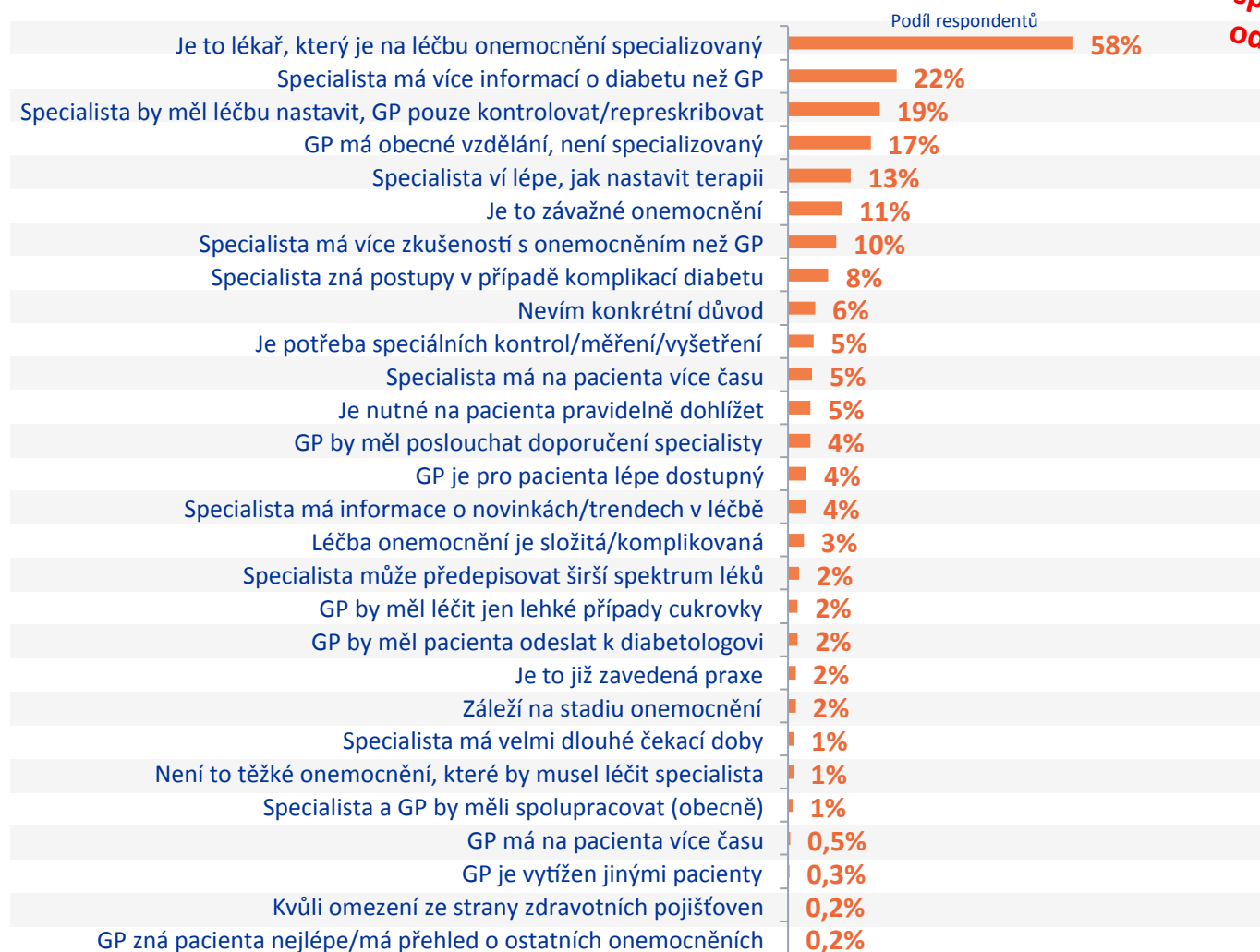
Důvody, proč by měla být péče o diabetiky sdílená (tedy specialista + praktický lékař)

POPULACE 18+

64%
populace říká, že by péče o diabetiky měla být sdílená

protože...

spontánní odpovědi

Ot10. Proč si myslíte, že: odpověď z otázky Ot9. Uvedte co nejpřesněji vše, co vás napadne.
(n=645)

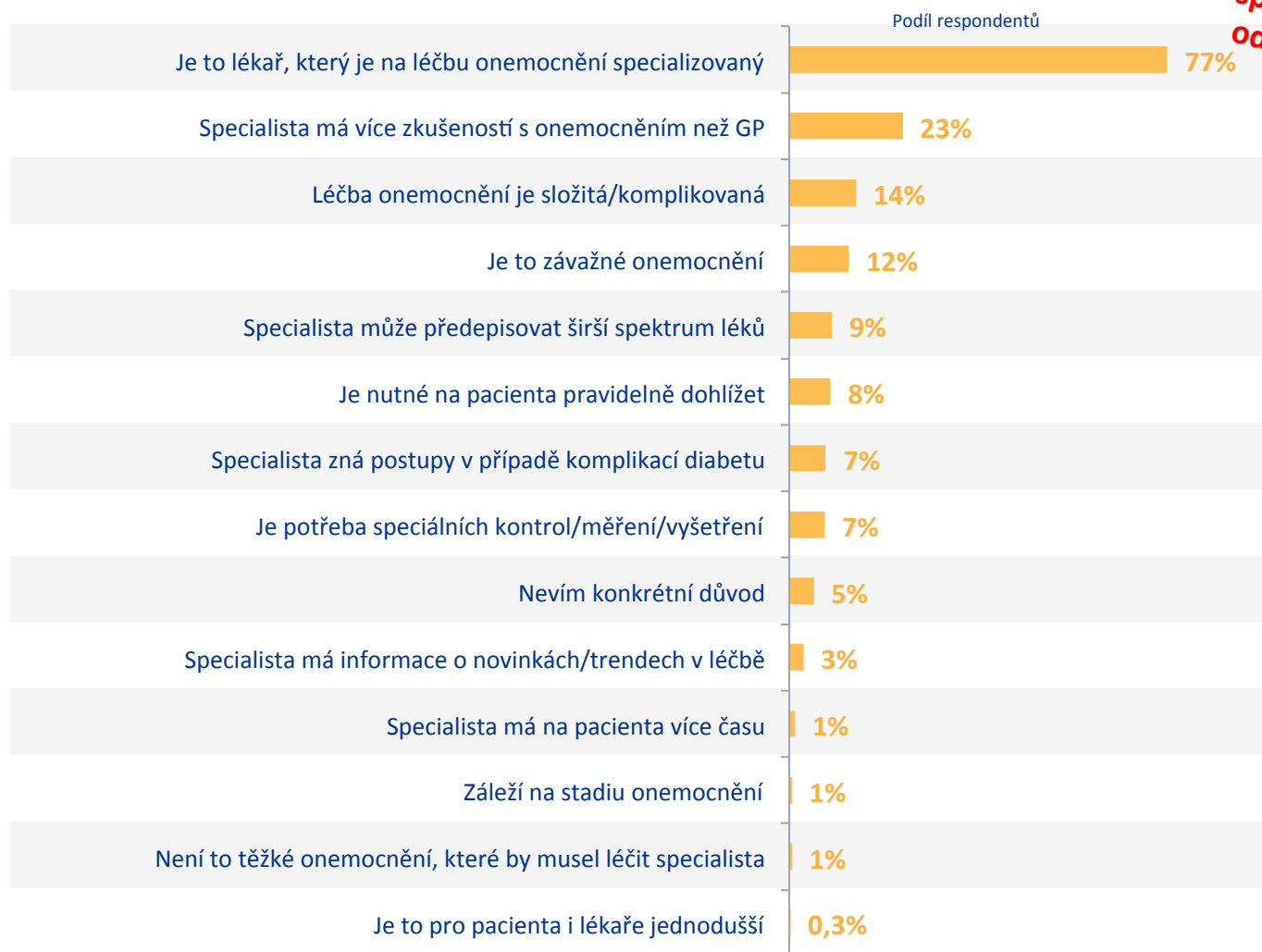

Důvody, proč by měl pečovat o diabetiky výhradně specialista

POPULACE 18+

33%
populace říká, že by měl o diabetiky pečovat výhradně specialista

protože...

spontánní odpovědi

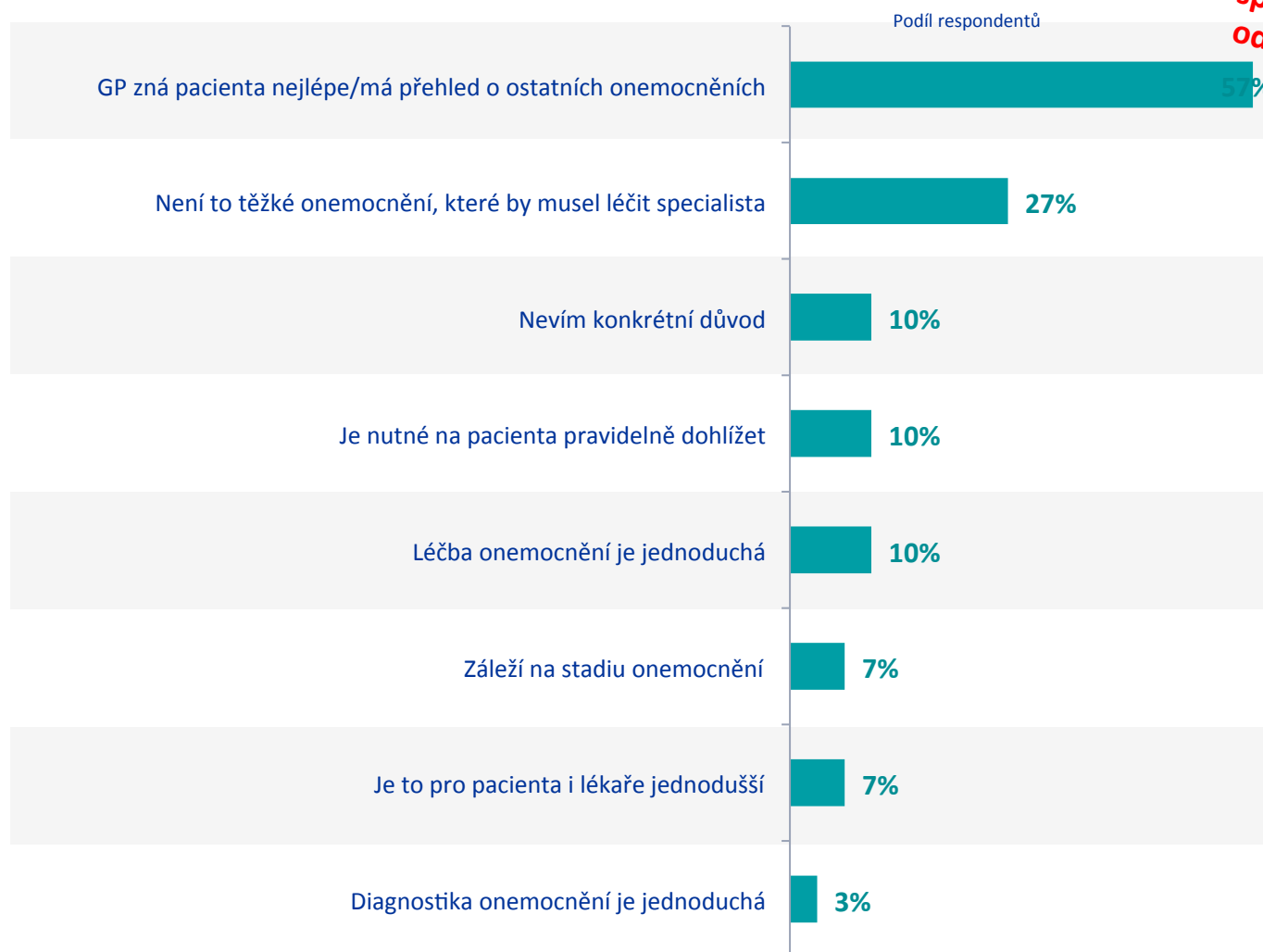

Důvody, proč by měl pečovat o diabetiky výhradně praktický lékař

POPULACE 18+

3%
populace říká, že by měl o diabetiky pečovat výhradně praktický lékař

protože...

spontánní odpovědi

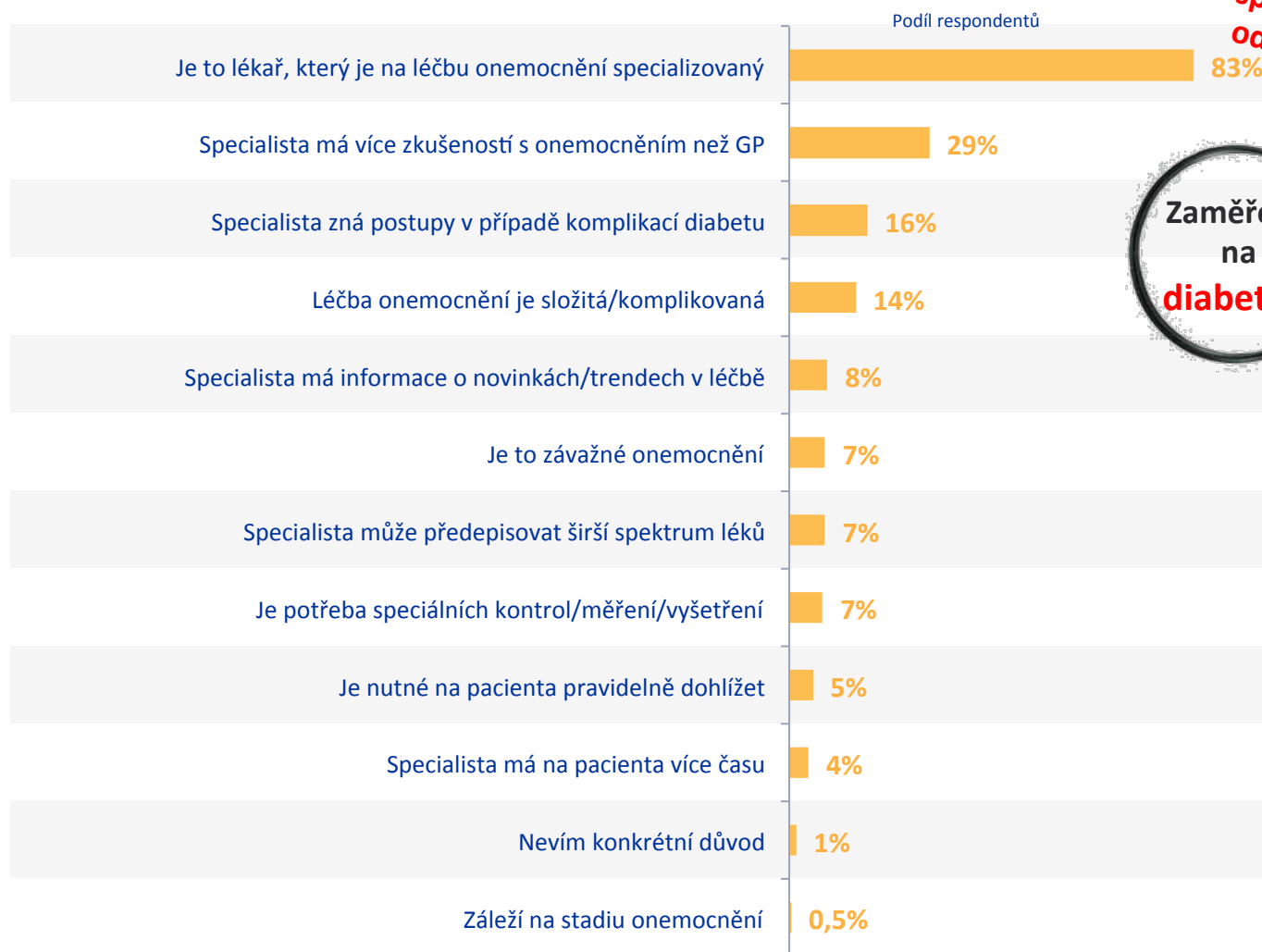
Ot10. Proč si myslíte, že: odpověď z otázky Ot9. Uveďte co nejpřesněji vše, co vás napadne.
(n=31)

Důvody, proč by měl pečovat o diabetiky výhradně specialista (odpovídají jen diabetici)

54%
diabetiků říká, že by měl o diabetiky pečovat výhradně specialista

protože...

spontánní odpovědi

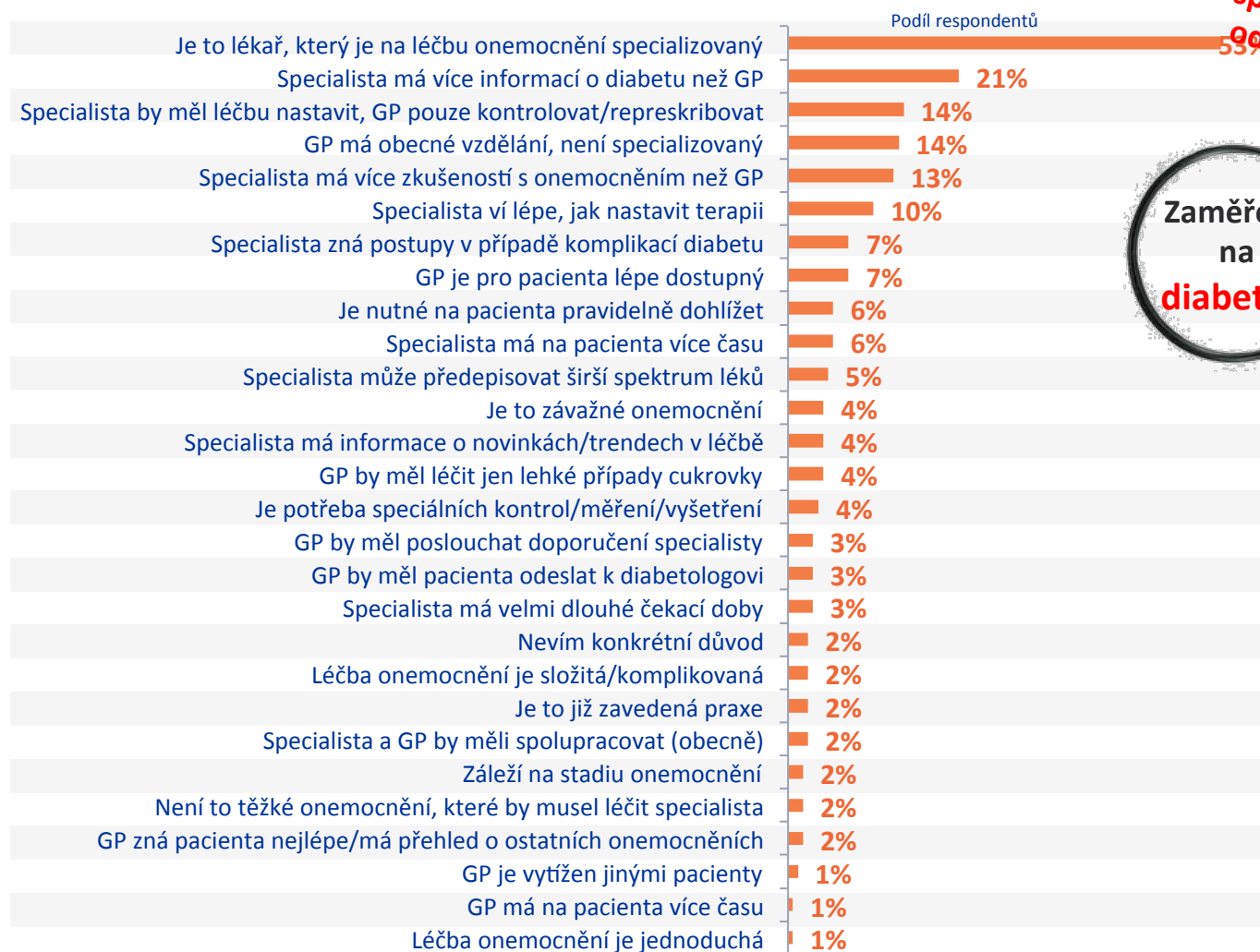
Zaměřeno na diabetiky

Důvody, proč by měla být péče o diabetiky sdílená (odpovídají jen diabetici)

42%
diabetiků říká, že
by péče o diabetiky
měla být sdílená

protože...

spontánní
odpovědi

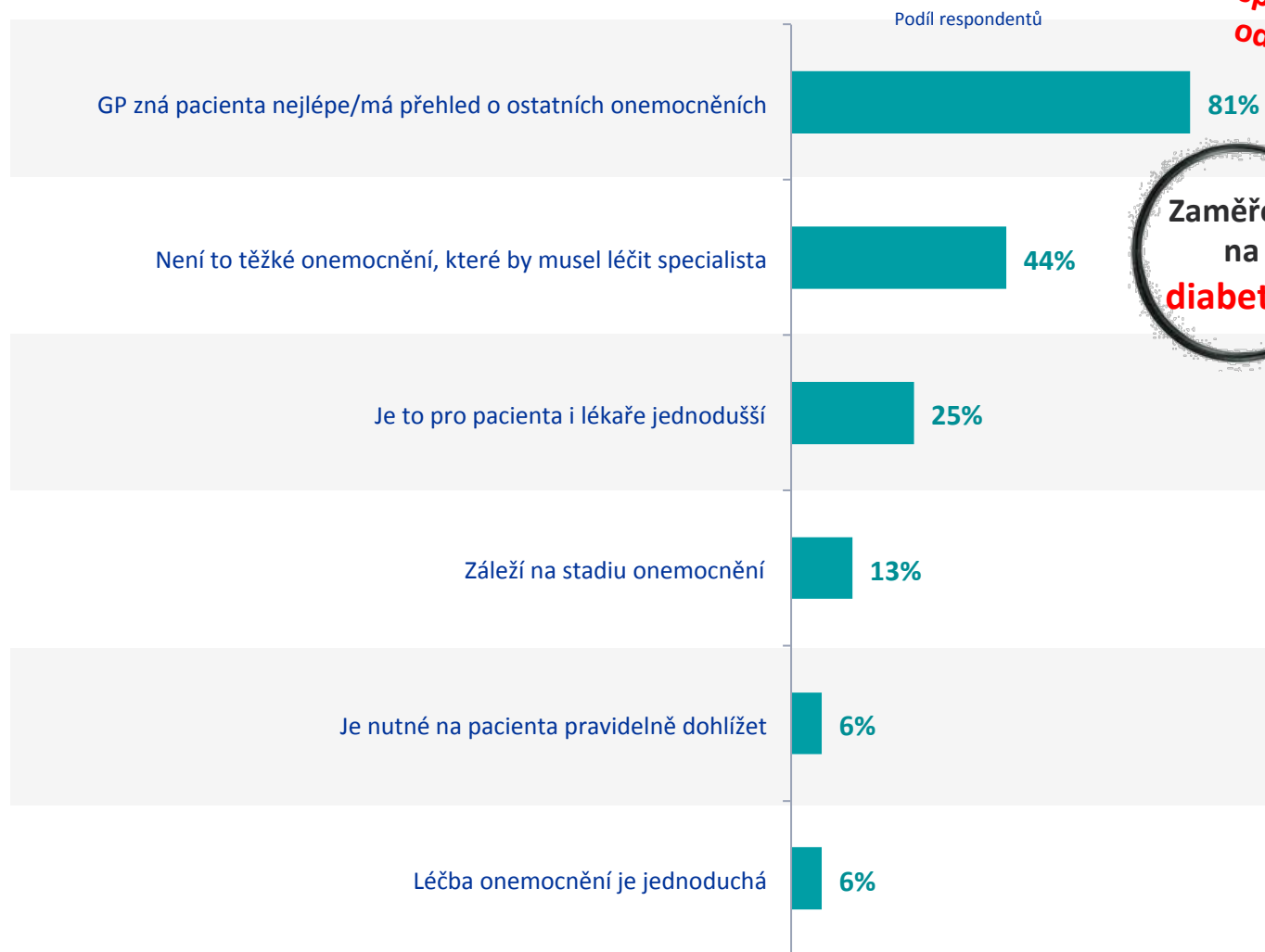
Ot10. Proč si myslíte, že: odpověď z otázky Ot9. Uvedte co nejpřesněji vše, co vás napadne.
(n=162)

Důvody, proč by měl pečovat o diabetiky výhradně praktický lékař (odpovídají jen diabetici)

4%
diabetiků říká, že by měl o diabetiky pečovat výhradně praktický lékař

protože...

spontánní odpovědi

Ot10. Proč si myslíte, že: odpověď z otázky Ot9. Uvedte co nejpřesněji vše, co vás napadne. (n=16)

Příloha

Povědomí o diabetes mellitus – spontánní znalosti (tabulka s výroky I)

Zmíněné popisy diabetu (%)	POPULACE 18+ (n=1 012)	DIABETICI (n=384)	LIDÉ S DM V RODINĚ (n=376)	LIDÉ BEZ DM (n=552)
Vysoká/zvýšená hladina cukru v krvi	38	29	37	40
Nedostatečná produkce inzulínu	29	38	31	27
Onemocnění slinivky	22	39	28	15
Porucha metabolismu cukru (obecně)	21	23	24	20
Onemocnění, při kterém se musí dodávat tělu inzulín/nedostatek inzulínu	13	10	17	11
Příliš nízká hladina cukru v krvi	6	1	7	7
Onemocnění, při kterém se nesmí vůbec jíst cukr/dodržovat dieta	6	3	7	5
Nevím	5	0,3	2	7
Kolísající hladina cukru v krvi	4	2	5	5
Onemocnění, při kterém se musejí píchat injekce	4	2	5	3
Jsou dva typy cukrovky	3	2	3	3
Onemocnění, které se řeší dietou	3	2	5	2
Nevyléčitelná/chronická nemoc	3	5	2	3
Autoimunitní onemocnění/porucha metabolismu	3	5	3	3
Pacient může mít nevolnosti, omdlívat	2	3	2	2
Onemocnění, při kterém se musejí brát léky	2	1	4	1
Těžké/závažné onemocnění	2	2	2	1
Civilizační onemocnění (příčinou je špatná životospráva)	2	2	2	1
Onemocnění/nemoc (obecně)	2	0,3	1	2
Způsobuje ji nadváha	1	1	1	1
Onemocnění, které vede ke zhoršení zraku	1	2	1	1
Hrozí amputace dolních končetin	1	1	1	1

Tabulka pokračuje na následujícím slajdu...

Ot1. Pokuste se, prosím, vlastními slovy vysvětlit, co je to cukrovka neboli diabetes mellitus? Uvedte co nejpřesněji vše, co vás napadne.

Povědomí o diabetes mellitus – spontánní znalosti (tabulka s výroky II)

...Pokračování tabulky z předchozího slajdu

Zmíněné popisy diabetu (%)	POPULACE 18+ (n=1 012)	DIABETICI (n=384)	LIDÉ S DM V RODINĚ (n=376)	LIDÉ BEZ DM (n=552)
Nemoc, při které je vysoké riziko cévních onemocnění	1	2	0,3	1
Porucha metabolismu tuků	1	1	1	1
Onemocnění u dětí, mladých lidí	1	1	1	1
Porucha/nefunkčnost Langerhansových ostrůvků	0,5	2	0,3	1
Důležitý je pohyb, pacient se musí hýbat/cvičit	0,5	1	1	0,2
Příznakem je žízeň	0,4	1	1	0,2
Vyvolává další onemocnění	0,4	1	-	1
Špatně se hojí rány	0,4	-	0,3	1
Musí se několikrát za den kontrolovat hladina cukru v krvi	0,4	1	1	0,2
Porucha metabolismu bílkovin	0,4	1	1	0,4
Onemocnění nadledvinek	0,4	-	1	0,2
Onemocnění, které nebolí	0,4	2	-	0,5
Dědičné onemocnění	0,4	-	1	0,2
Pacient by neměl mít vysoký cholesterol	0,3	0,3	1	0,2
Onemocnění vyvolává stres	0,3	1	0,3	0,4
Onemocnění u starších lidí	0,3	1	-	1
Onemocnění štítné žlázy	0,2	1	-	0,4
Onemocnění krve	0,2	-	1	-
Onemocnění jater	0,2	-	0,3	0,2
Problémy se srážlivostí krve	0,1	0,3	-	0,2
Alergie na cukr	0,1	-	0,3	-

Ot1. Pokuste se, prosím, vlastními slovy vysvětlit, co je to cukrovka neboli diabetes mellitus? Uvedte co nejpřesněji vše, co vás napadne.